

Nende väljavaadete ja reaalsete kaalutluste ees seistes ming ilkele poolt 14. juuni 1941, teiselt poolt sellele järgnenud eesti meeste metsavõitlusi meenu- tades saab meile kõigile selgeks, et 14. juuni meemutamine ei ole ainult tühi- paljas kehtsime tähtmine, ei ka aimutuks hardushehk meile, kes kisti meie süda- me küljest ja elavast kehast kolm aastat tagasi ming viidi, vaid selles püüas kumiseb meile kõigile vastu külditatu- te püha vanner: meid viidi ja paljud meie hulgast puhkavad jäljetus haavas- kangol kodumaast, aga meie saatuse- peab olema heituseks igale eestlasele, et seni kui püsib veel päikesel all bol- shevism, pole rahvastel kodu ega julge- olokatunnet — seepärast tuleb seadada oma rahva elu nimel vahepeal mõnede laienenud bolševismi rünnak-rinnetele

Iga mees on nüüd põllumees

Kevadine ringkäik linna-põllumeeste keskel

Kes meist ei ole tänapäeval põllumees? Muidugi — esimesel hetkel vastaks vist mõni: „Mina küll ei ole“. Hästi. Aga kui kõnime pisut ringi ja kogume veel vastuseid sellele küsimusele, siis leiame kindlasti päris suure hulga neid, kes üheskoos võivad öelda: „Jah, mina olen põllumees.“

Aga kui jätame maa hoopis kõrvale, kas siis see küsimus on enam enam kohal?

Nii kummaline, kui see vahest ka ei paista, linna-põllumeeste arv ei taha päris-põllumeeste arvust sugugi maha jääda. Kõikides meie linnades loendatakse tuhandeid pisikesi põllumehi, kes omavad põllu- või aiamaatükid ning kes teevad päris tõsist põllutööd. Mõõdukas aastal rohkem kui ülemöödunud ja tänava omakorda rohkem kui mullu on nende arv pidevalt aina suurenenud. Linnades on jagatud välja suurt hulga uusi põllu- ja aiamaatükke, sedamööda, kuidas aine maasevija arv on tõusnud.

On selge, et suur huvi põlluharimise vastu on sõjaja kaasnähe. On ju loomulik, et sõjaeg piirab teiduturru nii mõningalgi määral, ja sel puhul on iga võimalus, mis lubab teidulaule hankida väikest lisa terehulgu. Mii siis ka põllu- või aiamaa linnas.

Siirdume korraks ühele neist linnaservale asuvatest põldudest, et jagada nende usinate põllumeeste rõõme-meinad.

On ilus kevadõhtu. Õhus hõljub rikkalikult õitlõhna, sinna hulka teob tassane tuleõhk ajuti värske mulla aroomi. Ja igal pool, kuhu vaatame, näeme hoolikalt töötavaid inimesi labidate ja rehadege. Ning kõikjal aialt peenrad, peenrad... Palju on siin kahtlemata tööd tehtud, ilma selleta ei oleks saadud seda laialtulatlikku maa-ala nii illes harida. Ja vaeva on siin olnud, kahtlemata, ning hoolt ja armastust.

„Jõudu!“ peatume ühe agara töötaja juures, sundides viimast veidi selga sirgu ajama ning hinge tõmbama.

„Tarvis, jõudu tarvis!“ tõuseb peenra kohalt mees ja heidab üle prilliklaaside kätseva pilgu.

„Põld peagi valmis, eks ole?“

„Jõuab ikka segamööda. Muu kõik on juba korras, ainult kurgid pole veel maas.“

„Küllap ta nüüd vast läheb ka juba suveks, aeg juba niikaugel, eks jõu karkidega ka!“

„Jõuab, jõuab. Ega veel hiljaks jäänud ole.“

„Kuidas põllumehe amet niisõeldi istub?“

„Egas ma pole päris-põllumees“, kõlab vastus, „see kõik siin ainult õhtuti pärast oma elukutselist tööd tehtud. Jõuab ja õhtul alles kella 7—8 paiku platsi: sel ajal kui õige põllumees hakkab juba kodu poole kõmpima. Noh, aga jõuab ka nii“, tunnistab mees ja sülitab pihku. „Naabrimhele siin palju raskem, ta on tödga kinni veel kauem ja peab mõnikord isegi õõst laia võtma.“

„Kas niimeedi raskeks ei lähe?“

„Oo, seda ei või öelda. Pärast päevast kantseleitööd on see labida ja rehatöö rohkem puhkuseks“, lausub küsitletud.

„Ega siis muud kui jõudu tööks kui ka puhkuseks“ jätame oma segamise ja astume edasi.

Edasi läbi peenrad vahelistsid kitsaid teeradaid ja kohati läbi vagude. Loendamatu kordi tuleb hõigata töötajatele „Jõudu“, rumal oleks kinnise süngas käed seljal mõõda marsida. Võtaks isegi kasvõi mõne pange kätse otsa ja läheks aitaks kellelgi lähedalt kraavist vett tassida. Aga keda sa siin lõputul väljal valid. Nii kõnnid edasi ja aimult vaatad. Ja nii vaadates tekib küsimus: „Kui palju annavad sügisel need põllud saaki? Ja kaasa arvatud ka need loendamatud aiad erakruntidel?“

Kümneid tuhandeid linnasi põllutööle

Põllumajanduse Keskvalitsuse maatööjõukorralduse osakonna andmetel on tänavu ametiasutuste teenistujate siirdunud põllumehele abiks juba enne, kui kehtestati määra teenistujate põllutöödele rakendamise kohta.

Seni on linnades suundunud maakondadesse põllutöödele peamiselt Põhja-Eestis, et aidata põldarit külvitööle.

Ametiasutuste teenistujate põllutöödele suunamise määras hõlmab teenistujaid töökohustusega 1. mailst 1. novembrini. Kuna põllutööde kiiremad töötajad aga on heina tegu, viljapeksutööd ja kartullitõstmise, siis peaksid ametiasutuste või ettevõtete juhatajad hoolitama selle eest, et teenistujad esireas suunduksid põllutöödele nende tööd hõlpsadega, s. o. 1. jaanist 1. oktoobrini.

Tänavu on paljud teenistujad läinud põllumehele appi omaalgatuslikult, kasutades vabu pühapäevi ja pühapäsi. Maal valitseva tööpuuduse tõttu oli sõltumatu linnase abi külvitööde aja maal terehulgu.

Põllutöökohustusel on võimalik isendele töökohata valida, kuid ainult nende talude, hulgast, kus valla tööjõukorralduse komisjoni poolt on lubatud kasutada võõrast tööd.

Erandiks on need töötajad, kes lähevad põllutöödele oma või vanemate talu. Teenistujate suhtes, kel puudub koht, kuhu minna, on kohustatud asutuste ja ettevõtete juhatajad esitama andmeid Tallinna Põllumajanduse Keskvalitsuse maatööjõukorralduse osakonnale, teistes linnades vastava maakonna põllumajandusametile. Viimased teatavad vastavad andmed maakonna põllumajandusametile, kes koostööd tööameti muretsesvad neile teenistujale töökohad.

Põllutööle lubatud teenistujad on kohustatud tööle asumisel registreeruma kohaliku põllumajandusjuhi juures. Seal antakse põllutööde lõppedes ka vastav tõend, kus on märgitud töötaja kestvus, kas teenistuja töötas omas või võõras talus. Põllumajandusjuhi poolt antud tõend tuleb kinnitada vallavalitsuses.

Oma ja vanemate talu või teenistuja põllutööle minna ka siis, kui nendes taludes valla tööjõukorralduse komisjoni poolt ei ole lubatud kasutada võõrast tööd. Võõrasse majapidamisse põllutööle mineku korral võib töökohaks valida sellise talu, kellele on välja antud valla tööjõukorralduse komisjoni poolt töödtegevusluba. Sellest nõudest tuleb asutuse juhatajail kontrolli teostamisel rangelt kinni pidada.

Jah. Kas on selle kohta üldse mingit kokkuvõtet tehtud. Vist mitte. Aga ühest võib järeldada, et see töö talu ei ole. Nimelt — nende kõikide töötajate nägemist. Ei oleks kindlasti neil meestel, naistel ja poistel-tüdrukutel siia nii enesega rahulevõetav näole, kui mitte põld mulla sügisel ei oleks midagi andnud. Vastasel korral ei oleks tulnud siia nii õhinal tagasi ja ei oleks nimetatud seda tööd siin „puhkuseks“. Siin peab olema tõelise põllumehe saagirohku, et nii hoolikalt külvata.

Ja muidugi — lõikasku — see on aga hoopis omaette peatükk.

A.

Noored abiks lennuväele

Mõne mädala eest avaldas Eesti Noorte Peastaabi ülem G. Kaikun üleskutses noortele vabatahtlikuks lennuväe abiteenistuseks. Katselise järgneks arvukalt noori, mis tunnistab, et ka Eesti noored on valmis aktiivselt kaastööks kodumaa kaitsesse. Juba lähemal ajal võime näha oma esimesi noori sõjaväelise lennuväe-abiteenistusele vormiriietuses.

Järgnevalt olgu teadud veel lähike selgitus noorte vanemate hoides. Noorte lennuväe-abiteenistus rakendub meie kodumaa pinnal, lennuväe kaudu. Arvestades noorte vanust, vajaliku puhkeajaga, peetakse silmas ülesannete laenu noorte võimeid. Seda kindlustab omakorda pidev sõjaväe-arstide kontroll noorte tervise üle.

NOORTE RAKENDAMINE

Lennuväe abiteenistus on mitmekülgne ja huvitav, seega vastav kasvava noore loomale ja kalduvustele. Telefoni, raadio-, raadioteenistust ja tegevust masinate juures, samuti abistamine flaki juures vaenlase lennukite tõrjel, haarak tegevust praktilise külje. Lennuväe-abiteenistusele rivi kujaneb peamiselt keskkoolide kõrgemate klasside õpilastest, mille kõrval võib toimuda ka korrapärane keolitöö ja õpilastel osutub võimalikuks kooli lõpetamine.

Nädalas on ette nähtud 18 koolitundi, kus kaastegevad meie õpetajad. Lisandub sport, laul, tehniline väljaõpe, seoses lennuväe abiteenistuse väljaseppega. Noored rakenduvad üksteisele ka üksteisele õpetajate kõrval toimuvaid ka erinaine õppejõud. Korrapärane õppetöö on noortele igati kindlustatud.

Toitlustamine, korter, riietus, pesu, jalatöö, haiguskindlustus, ravi, on lennuväe kaudu. Noored võivad vanemaid külastada teenistuspäevade ja linnalubade saamisega. Noorte eest hoolitsevad Eesti Noorteorganisatsioonid ja Haridusdirektoraat. Koolivalitsus. Abiteenistusele elus on kaasvatulik külg esile tõstetud: alkoholi ja tubaka saaduste noortele ei anta ega ole ka lubatud nende kasutamist.

Noorte vanemad võivad rahuliku süda-

meaga oma noori lennuväe abiteenistuseks üleskutsuda, kuna noorte eest hoolitseb ja aidatakse neid kasvatusasutuses eesli kõigi küsitleta olevate võimalustega.

NOORTE VÄRBAMINE

Noorte vabatahtlikus siirdumiseks lennuväe abiteenistusele kokkutulek, läbivaatus, vormiriietusega varustamine ja üksteise formeerimine leiab aset 1927/28 ja 1928 aastahäikude noorte esma Tallinnas 1. juulil. Selle ajani võivad veel noored registreeruda Eesti Noorte Peastaabi ja kohalikes noorte malevate staapides.

27. juuniks kogunevad registreerunud noorte malevate staapidesse ja sõidavad sealt ühiselt Tallinna. Sõidukulud kogunemiskohadesse tasutakse noortele nende saamisega väes.

KAASA TULEB VÕTTA:

- isikutunnistus,
- muud: sõõgikomplekt, kann, hambabari, habemeajamise tarbed (vajaduse korral), kirjutuskomplekt, puhastamis-komplekt, õmbluskomplekt,
- peppikarant või kohver, millega tagasi saata eriarsti.
- toidupoolist tee peale kogunemispäevade.

Tähtlased lennuväe abiteenistuseks võivad esile anda ühiselt loetud registreerimislohtadesse: need kes on keskkooli kõrgemate klasside õpilased ja keeli lõpetanud, kes pole veel tööl asunud mõnele kindlale kutsealale. Nende rakendamise kohta järgnevalt peatleb lähem teadaama.

Peagi võivad noorte vanemad ise veenduda meie noorte teostest ja nende tervest vaimust. Kindel on, et meie noored üheskoos täidavad oma kohustusi isamaa teenimisel.

Olympiasõitjad tulevad kokku

Käesoleval kuul üle maa toimuvate olümpiasõitjate lõpuks kutatakse Tallinnas kokku kõik eestlased, kes on osa võtnud olümpiamängudest kas atlletidena, esindajana, kohtunikena, treenerina, ajakirjanikena jne, ühiselt kõik 10 piasõitja. Nendele korraldatakse olümpiasõitjate peakomitee poolt vastav aktus ja koosviibimine. Kuna aga olümpiasõitjad on laiali üle maa, siis palutakse neid kiiremas korras oma praegune elukoht teatavaks teha spordiametile Tallinnas.

Seoses sellega, et Tallinnas korraldatakse ka olümpiasõitjate, on soovitat, et kõik kellel on mingid esemed, nagu medaleid, mälestusmärke, plakateid, kavasid jne, olümpiamängudest, need ajutiselt annaks näituse toimkonna kasutusse spordiametile kaudu. Kõik need näitused on käimas.

Demonstreeritakse süite-pommide kustutamist

Pühapäeval, 18. juunil toimub Paide Rahvamaja aias süitepommide kustutamise demonstratsioon. Demonstratsioonil annab vastavasisuliselt selgitavaid juhtajõre Järvamaa õhukaitses ja tuletoorjereferent H. R. ü. ü. Ühenduses toimuva demonstratsiooni on eriti soovitat, et sellest võtaks osa võimalust mõõda kõik hoonete grupi õhukaitsesjuhid, elamu õhukaitsesjuhid, taluvalvurid, samuti ka arvukalt teisi kodanikke, kes otseselt eelpeolümitatud ülesandele ei täida. Demonstratsioon algab kell 16.00.

Rahurikkumine tõi karistuse

Harju-Järva abiprefekti otsusega karistati neil päevil Türi, Viljandi tän. 20 elutsevat Jefrem Leontjevit ühe kuulise arestiga. J. Leontjev oli neil päevil Türi, Viljandi tän. 20 avaras majahoovis lähtunud ja avaliku korda ning rahu rikkunud.

Karistati normide mitte-täitjat

Harju-Järva abiprefekti otsusega karistati Vajangu vallas Varangul elutsevat Vassili Varjuli'i teravilja- ja kartulihormi mittetäitmisest pärast 500-rmk rahaträhhiga, selle mittesissenõutavusel 4-nädalalise vangistusega ja tingimisi 2-nädalalise vangistusega.

„Naiskuradiga“ Vajangule

Eeloleval pühapäeval, 18. skp. külastab Paide teater Vajangu, esitades kohalikus rahvamajas K. Schönherri 5-vast. drama „Naiskurat“. „Naiskurat“ esimesed etendused Paides, Türi ning mujal on kõikjal toimunud vähimasti saadise es, saades publiku sooja vastuvõtu osaliseks.

Tallinna sadamas leiti tundmatu meesisiku laip

Pühapäeval leiti Tallinna sadamas, basseini nr. 1 uppunud meesisik, umbes 30 aastat vana. Laiba juurest mingisuguseid isikutõendavaid dokumente ei leitud ning esialgselt jäi uppunu isik selgumata.

Rukis loomisjärgus

Läänemaa põldudel on vaatamata ebasobivale ilmastikule kevadel talveviljakus seni rahuldavalt arenenud, eriti rukki osas, mis juba loomisjärku on jõudnud. Mullu oli rukis paar nädalat varem loomisjärgus.

Kergejõustiku Liidu juure naiste osakond

Läinud nädala lõpul toimus Tallinnas kergejõustiku naiste osakonna uuesti loomiseks Kergejõustiku Liidu juure, nagu see on ette nähtud liidu põhikirjas. Osakonna juhatus moodustati järgmiselt: esinaine Karin A. Viite, abid Ilse Uus ja Vilma Tamberg, sekretär Leelo Rõõmel ja abisekretär Anita Sokk. Liidu juhatusse liiks osakonna poolt määrati Ilse Uus.

Jookavate küsimuste all harutati esavõttu Eestis toimuvast olümpiasõitjast, naiste võistlusalade laiendamist kergejõustikus jne.

Atlandivall PROOVITULES

Saksa sõjaline juhtkond polnud nii naivne, et ta oleks näkunud, nagu teostuks uus invasioonikatte Euroopasse samal kujul nagu ees sõjades Dieppe'le. Ründaja relvad ja tehnilised vahendid on täiendunud ja nende arv suurenenud, samuti on saanud lisa vaenlase kasutusse olev laevavõim, kuna kõigepealt suurendati just eri-maavõimude arvu, kuid eriti tugevaks on muutunud vaenlase õhujõud. Vaenlane tunneb maavõime raskusi lihtsalt ja on teadlik ebasõnnitumise katastroofilisest tagajärjest. Kuid just seepärast tahis ta võimalikult ette ülivõimsat jõudu, et anda löök, mis kaitses otse lõpmata. Saksa sõjaline juhtkond oli nii-siis ette valmistatud raketite ja raketitega rünnakvahendite ning andis ka oma lühenne seisvaid vägede-le vastava väljaõppe.

Kuid aeg ei tõsta ainult vastase kasuks. Tema ettevalmistustest olid kõige allamajal-vamad võimsad õhurünnakud. Kuid aeg on ka teisi relvi, mis alles võitluses näitavad oma võimeid. Ühel pool on need tohtrilised, praegu peamiselt automaatrelvad, mis omavad suure tulejõu ja kiiruse. Teisel pool on need pürid, kindlustused ja igat liiki takistused koos kõige mitmesugusemate tõkete, mis astuvad üllatuslikult tegevusse. Nende relvade ja võitluskaitse headite ehitamisel pöördi vastavalt Saksa juhtkonna strateegilisele kavatsusele viimase aastal suurimast tähelepanu.

Toelise sõdurlik vastane oleks algi võib-olla kõigi vahenditega võidelnud mehe Saksa tõrjevahendite vastu. Kuid anglo-ameeriklaste iseloomus pole rünnata vastast otsestelt ja tema tugevama rindel, et otsida lõplahendust sõdurlikus kahetõltses, nagu see oli kunagi kombeks Euroopa türellike vastase vahel. Nii rakendandis vaenlased ka oma õhujõud kallalt teatud viisil mitte Euroopa sõadrite ja tõrjevahendite vastu, vaid need saadeti pommitama Euroo-

pa kodumaa, et säärased oletatavasti odavamal viisil sõnnestada rahvaste moraali ning jõuda kiiremini lõplahendusele.

Kuid just seetõttu jõuti Euroopa ranniku kindlustust ilma suuremate häireteta vaenlase poolt ehitada nende praeguse tugevusei. Ajal, mil Saksa maa ja Euroopa kohal mallasid õhulahiugud, mil terroritöödelt mõnust tühaks asendamatud kultuuriväärtused, ehitati pingutava tööga võimsad kaitseliht-tused ja kindlustused, mis isialliku arusaamisel järgi peavad vastu ka keskendatud pommitusvahendite ja raketite laevakahurite tulistamisele. Saksa täiustelise kindluse, kes on seni pidanud ja peab ka edaspidi vastu pommitamisele, on sellega, et ta püüab püsida kõrval on tõmmatud endale vaenlase massilise õhujõud ja sellega hoidnud ära häireid või isegi hävitustööd meie sõjalises ettevalmistuses Euroopa kaitsesse, aidanud tohtul määral kaasa üldsoojajuhitumises. Sõjaalajaga oskab kord hinnata nende ohvrite sõjalist väärust.

Alates kanadalaste maavõimusest Dieppe'i juures, on Saksa tõrje ja kaitseliht-tused teostanud võimsaid muudatusi ja edusamme. Need on tehtud vahepeal omandatud kogemuste põhjal. Neis relvades, mis ei ilmn nagu vaenlase õhujõud taeva alla, kuid on lõppvõitluses kindlasti mitte vähem tõhusad, on vilja kannud kõik kogemused Dieppe'i juures, idas ja Itaalias. Neisse tõrjevahenditesse mahutati tohtul hulgal tööd ja materjali, kuid ka suuri plaane, ideid ja teatust. Alates õhusõjast Euroopa kohal on Saksa pingutusi veel enam suurendanud ja tänu Führeri isiklikule algatusele asunud ühtlase suureviisilise plaani teostamiseks kõigi koondatud vahenditega. Sõjaväe, sõjalaevastiku ja õhujõudude vastutavate asutuste kõrval, kelle hulgas pioneerid ja sõjaväe kindlustustehnikad on endast mõistetavalt esimesel kohal, paistis eseejuures jälle kord eriliselt silma organisatsioon Tedi.

Nii täiendati Saksa tõrjevahendeid alates Dieppe'ist erakordse täiuslikkuse. Kõigepealt teostati see puhtakujuliste kindluste juures, nii-siis esmajoones pommikindlate punkrite, võitluspesade ja kahuripesade juu-

res. Kuid mitte neid ükski ei täiendatud. Sest pidades sammu vaenlase suureneva rünnakuõuga, ei ehitatud juure mitte ainult kaitseliht-tused, vaid suurenes ka relvade arv ja nende tulejõud ja -tõhusus. Tehnilises võidujooksus invasiooni ettevalmistamisel ja selle tagajärjekülge pole jäänud vaenlasest sammugi maha, heolimat kõigist taktikalise ja operatiivse iseloomuga muudatustest, mis on vahepeal tekkinud.

Dieppe'i juures pörkas vaenlane veel kindlustatud liinile, nimelt toileagevate kogemuste järgi ainult enam või vähem kindlustatud rannale. Neil, mitte veel sügavalt välja ehitatud, madalal ja kiht lastelisel positsioonidel õpardus vaenlase üritus ja pealegi veel suurte, veriste kaotustega.

Nagu üteldud, omas Saksa maa 1942. a. vaid kindlustatud liini, mis koosnes üksteisele kõrval reastatud punkritest, kahuripesadest ja väikikindlustustest. See on vahepeal muutunud. Nähtamatud ja seepärast eriti õhtlikud miinid mängivad pealeselle tõrjevõitluste plaaniga suurt osa nagu teised moodustused tegevalike positsioonide ees ja taga. Vaenlane leiab sageli, et maastik, tees just seal edasilükkumise võimalus, kus ta seda ei oodanud.

Dieppe'i kindlustatud liinist on süstemaatilise väljaehitamise tagajärjel tekkinud kindlustatud tsoonid. Selleks ehitati kindlustuseadmed üha enam sügavamalt välja ja suurelt osalt uuendati neid täielikult. Toorkeed punkritest ja kaevikud on nüüd muutunud suletud vastupanupesadeks, toetuspunktideks ja toetuspunktide gruppideks, säärasteks, mis osutusid haruldaseid tõhusaks ida massirünnakule. Ja lõpuks on tugevasti kindlustatud toetuspunktide keskendamisest tekkinud suured, terviklikud kindlustused, mis suudavad omal jõul katta vana panna ning on võimalised end igast küljest kaitsma, isegi siis, kui nad on täiesti timber püritud. Vastastikuks tuletoetusele ja lünnakude teleplaaniidele on pöördunud suurim tähelepanu. Kuni kaugele tagalas se on ehitatud tõrkeid, tankkõike ja miinivälju, nagu neid Dieppe'i ajal võis vaevalt aimata. Ranniku läbikasvanud kalja on osu-

tuud suurepäraseks materjaliks võimeate pommikindlate õnnesehituste ehitamisel.

Esamajoones hoolitseli viimaste kindlustuste ehitamisel relvade määrukindla paigutamise eest. Isegi operatiivsed reservid kaovad maa sisse või varjult, kuni neid vajatakse. Nii pole tõrjekunst kindlustatud tsoonides jäänud peatumata terasbetooni ja soomuskuplite juure, vaid on leidnud üha uusi teid vaenlase tulistamise ja pommituse mõju vähendamiseks ning oma relvade tulejõu kindlustamiseks. On arenenud ranniku kaitses uus taktika.

Tehniliste edusammudega on käinud kaasas ka vägede väljaõpe. Mitte asjatu ei leidu nende hulgas suur protsent kogunud idavõitlejaid. On võetud tarvitusele arvukalt uusi relvi, mille tulejõud peab vastu ka mitmekordsele tulejõule. Vahepeal on sõdurite nende uute relvade käsitsemise eeskujulikuks välja õpetatud, samuti suurendatud nende valmisolekut tõrjeka alalistes alarmid ja arvukad karjutsused. Läänes selisev sõdur teab praegu, et ta peab tegema läbi võib-olla suurima materjalilahiugu maailma ajaloos, kuid Saksa sõjaline juhtkond on teinud kõik, et teda selleks prooviks ka mõralselt ja materiaalselt ette valmistada ja tugevdada.

Nii on Saksa rannakindlustuste väljaehitamise ja vägede väljaõppe pidanud sammu vaenlase rünnakrelvade arvu suurenemise, võib-olla need isegi ületanud. Igat päeva kuni invasioonikatseni kasutati viimase võimaluseni. Iga uue pommikindla ehitusega tehti samal ajal võimetuks nii ja nii palju vaenlase lennukite ja sõdurite ning määrati hävigule nii ja nii palju sõdurit. Muudatused, mis teostati pärast Dieppe'i, on nii-siis võimsad. Need on materjalilise järeldused, mida Saksa ei tahtnud aga soovind a milles Saksa maa oli sõja esimeses järgus juba üle saanud, mille aga maailma materialism rahvastele uuesti peale sundis. On tehtud järeldused ja Saksa maa on suuteline sellele vastu astuma parima ja tugevaima materjaliga, mida võib vaenlasele vastu panna.

**Eesti noorte maadõlaager Saksamaal lõpetab esimese lennu.
Tänavu 50 peissi maadõlaagrisse**

ÄRVA TEATAJA nr. 70
 Lühijärelval, 15. juunil 1944. a. Lhk. 4